

Statystyka opisowa z językiem R w ekonomii

1. Przedmiot zainteresowania statystyki

Przedmiotem zainteresowania statystyki są ilościowe metody badania zjawisk masowych.

2. Cechy zmienne a cechy stałe

2.1. Cechy stałe

Cechy stałe określają jednostki pod względem rzeczowym (co?), czasowym (kiedy?) oraz przestrzennym (gdzie?). Cechy stałe są wspólne wszystkim jednostkom badanej zbiorowości. Nie podlegają badaniu, jedynie decydują o zaliczeniu jednostek do określonej zbiorowości.

2.2. Cechy zmienne to właściwości, którymi różnią się poszczególne jednostki statystyczne. Dzieli się na:

- Ilościowe (niemierzalne) - nie da się ich zmierzyć, jedynie określić słownie (np. pochodzenie społeczne, płeć, kolor włosów)
- Ilościowe - można je wyrazić za pomocą liczb o różnych mianach (np. wzrost w cm, wiek w latach, zarobki w zł). Dzieli się one dalej na:
  - Zmienne skokowe - mogą się wyrażać jedynie określonymi liczbami, bez wartości pośrednich (np. liczba studentów w grupie, liczba pokoi w mieszkaniu). Cechy skokowe przyjmujące przyjmujące bardzo dużo wartości to tzw. cechy quasi ciągłe (np. zarobki w groszach)
  - Zmienne ciągłe - mogą przyjmować każdą wartość z określonego przedziału liczbowego

3. Skale pomiarowe wraz z omówieniem

Wyróżnia się cztery skale pomiarowe:

3.1. Skala nominalna (niemetryczna)

Najmniej precyzyjny sposób pomiaru. Liczby pełnią jedynie rolę umownych symboli służących do identyfikacji jednostek statystycznych i ich klasyfikacji do wyznaczonych kategorii. Jedyną dopuszczalną operacją matematyczną to zliczenie jednostek należących do określonej kategorii danej cechy i obliczanie np. proporcji, odsetek. O poszczególnych wariantach danej cechy można powiedzieć tylko, że są różne lub równe (np. gatunki sera, numery telefonów, grupy krwi).

3.2. Skala porządkowa (rangowa - niemetryczna)

Posiada wszystkie cechy skali nominalnej, dodatkowo pozwala na porządkowanie jednostek statystycznych w ramach wyznaczonych kategorii pod względem nateżenia badanej cechy. Można powiedzieć nie tylko, czy dane warianty są równe lub różne, ale również określić, czy jeden jest większy czy mniejszy od drugiego. W skali nominalnej liczby, zwane rangami, wyznaczają kolejność występowania jednostek, ale nie określają odległości między nimi (np. sok A jest słodszy od soku B, ale nie można określić o ile słodszy). Porządkowanie w tej skali może być słabe (np. marka A jest tak samo dobra lub mniej dobra od marki B - relacja $\leq$). Przykładami skali nominalnej są skala Richtera, stopnie wojskowe, wysztalcenie, itp. Skala porządkowa jest bardziej precyzyjna niż nominalna.

3.3. Skala przedziałowa (interwałowa - metryczna)

Posiada wszystkie właściwości skali porządkowej, a oprócz tego umożliwia określenie odległości (dystansu) między jednostkami. W skali przedziałowej punkt zerowy jest ustalony arbitralnie (brak zera).

absolutnego, np. skala Celsjusza - między 10 stopniami a 20 jest 10 stopni różnicy, ale to nie znaczy, że 20 stopni jest 2 razy cieplejsze niż 10 stopni)

3.4. Skala stosunkowa (ilorazowa)

Posiada własności trzech poprzednich skal, ale posiada naturalny punkt zerowy. Punkt zerowy oznacza brak danej cechy. Można wykonywać na niej wszystkie operacje matematyczne łącznie z dzieleniem. Przykładem może być temperatura w stopniach Kelvina, długość, ciężar, cena towaru.

4. Rodzaje badań statystycznych